

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ola Hegge, 61 26 60 61

Høring - revisjon av konsesjonvilkår - Rauavassdraget og Roppavassdraget

Vi viser til NVEs brev av 14.06.22 vedrørende høring av revisjonsdokument for reguleringskonsesjonene for Raua- og Roppavassdragene i Gausdal kommune.

Statsforvalteren har følgende vurdering av saken:

Rauavassdraget:

Nedre deler av Raua har potensiale for å være en viktig gyte- og oppvekstelv for storaure. I dagens situasjon forringes storaurens rekruttering i Raua vesentlig som følge av periodevis bortfall av vannføring. Gjennom å sikre kontinuerlig vannføring fra Raua kraftverk og nedover vil det meste av storaurens rekrutteringsstrekning ivaretas. Det må også gjøres tiltak for å forhindre brå dropp i vannføringen ved kraftverksutfall. I revisjonsdokumentet drøfter Hafslund-Eco ulike løsninger for slipp av minstevann og sikring av omløp ved utfall i kraftverket, samt hvordan krav til minstevannslipp kan utformes. Kraftverkets slukeevne er 350 l/sek. Hafslund-Eco har skissert to alternativer for kapasitet på omløpsventil på henholdsvis 90 og 150 l/sek. Kostnaden for sistnevnte er noe større enn for den minste, men forskjellen er etter vårt syn ikke urimelig stor. 150 l/sek tilsvarer 43% av slukeevnen, og vil med stor sannsynlighet begrense vannføringsreduksjonen ved utfall til et akseptabelt nivå. Behovet for kapasitet på omløp for å unngå stranding av fisk vil variere mellom vassdrag avhengig av løpsutformingen. Vi vil tilrå at forskjellen i vanddekket areal på noen steder i elven måles ved vannføring lik slukeevne, 150 l/sek og 90 l/sek for å styrke beslutningsgrunnlaget for å se om det er forsvarlig å begrense kapasiteten på omløpet til 90 l/sek.

Den naturlig lavvannføringen i Raua er relativt beskjedne. Nedstrøms avløpskanalen fra kraftverket har Hafslund-Eco beregnet 95 persentil sommer til 22 l/sek og 95-persentil vinter til 12 l/sek. Hafslund-Eco foreslår at vannføringskravet settes nedenfor samtløp slik at det kun er behov for vannslipp fra Raua kraftverk når vannføringen fra restfeltet nedenfor Rausjøen faller under disse nivåene. Storauren hadde naturlig sine rekrutteringsområder i Raua på en strekning som strekker seg et lite stykke opp forbi avløpet fra kraftverket. Strekningen ovenfor avløpskanalen vil ikke lenger fungere på grunn av manglende vannføring om vinteren, da denne i følge Hafslund-Eco forventes å kjøve bort. Den ca 250 m lange avløpskanalen vil derimot kunne fungere som rekrutteringsområde dersom den har kontinuerlig vannføring fra kraftverket. Vi mener derfor vannføringskravet bør

knyttet til avløpet fra kraftverket slik at strekningen fra kraftverket før kontinuerlig vannføring. Det bør vurderes om det skal etableres sperreanordning som hindrer fisk i å gå opp på strekningen ovenfor avløpskanalen hvor den kan strande og evt. rogn kan bli tørrlagt/innfrosset. Utredning og evt. gjennomføring av dette kan i tilfelle ivarets gjennom pålegg hjemlet i moderniserte standardvilkår. Det samme vil kunne gjelde evt. biotoptiltak som bedrer forholdene for fisk ved lave vannføringer.

Vi vil ikke kreve minstevannføring i Raua fra Rausjøen og ned til kraftverket. Denne strekningen er bratt, og det skal relativt stort vannslipp til for å kunne gi vesentlig gevinst for fuktighetskrevede vegetasjon langs elva. Som vurdert av Hafslund-Eco er det også mulig at et vannslipp her vil kunne kjøpe bort om vinteren.

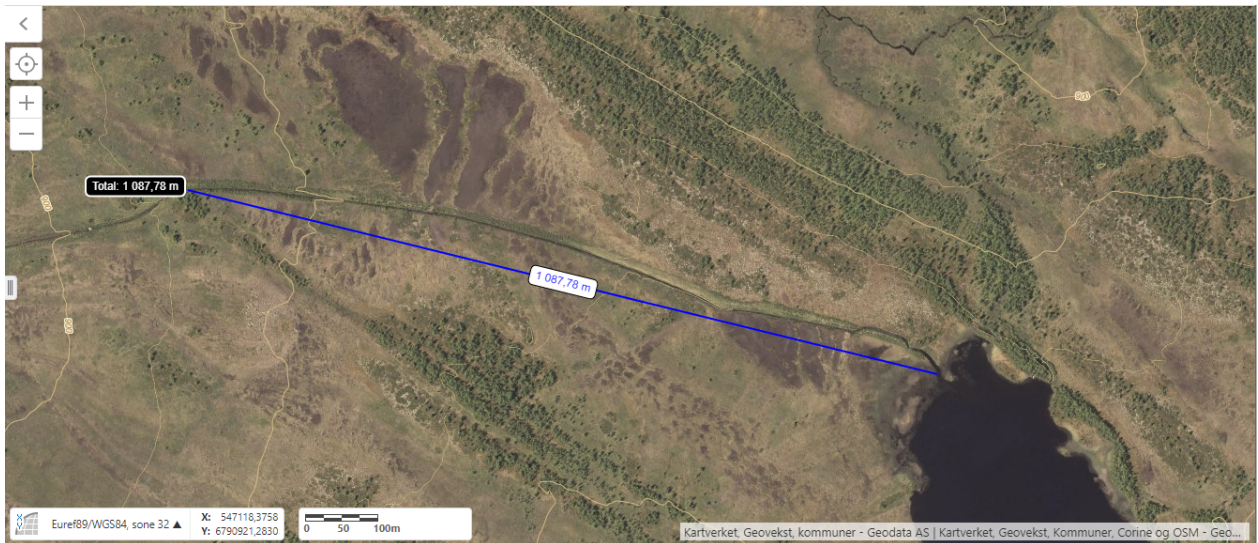
Roppavassdraget

Overføringen fra Øvre Reinsjø

Vi har ingen innvendinger til at overføringen av vann fra Øvre Reinsjø til Hornsjøen opprettholdes. Overføringskanalen har imidlertid en uheldig drenerende effekt på Brettingsmyra i Hynna naturreservat.

Hynna naturreservat er et stort og robust område både i seg selv og i sammenheng med inntilliggende verneområder i Langsua. I tillegg til å være naturreservat har området Ramsar-status. Det betyr at myr- og våtmarksverdiene er av internasjonal verdi. Naturreservatet har store områder med åpent myrlandskap. Dette utgjør viktige leveområder for våtmarksfugl, jaktområder for rovfugl, beiteområder for elg, vokseplass for krevende plantearter og utgjør dessuten et særegent miljø for spesialiserte lavarter. De store åpne myrene i reservatet er i all hovedsak uten tekniske inngrep. Et unntak er imidlertid Brettingsmyra, hvor den kunstig overføringskanalen fra Øvre Reinsjøen over til Mosa og Hornsjøen ligger. Brettingsmyra har store kvaliteter knyttet til ornitologi og botanikk, bla. i form av spillplass for dobbeltbekkasin (nær truet/NT på gjeldende norsk rødliste for arter), hekkeområde for myrhauk (sterkt truet/EN), hekkeområde for vipe (kritisk truet/CR), hekkeområde for storspove (EN), hekkelokalitet for fjellmyrløper (NT) og voksested for huldrestarr (NT). Den kunstige kanalen har innvirkning på vegetasjon og vannhusholdning på Brettingsmyra, med konsekvenser også for ornitologiske verdier. Kanalen har en drenerende effekt som både gir økt gjengroing og uttørking av viktige fugebiotoper. Restaurering av Brettingsmyra vil derfor gi stor gevinst for disse verdiene, i tillegg til gevinsten knyttet til å få tilbake en mer intakt myr for å unngå klimagassutslipp. Restaurering av myr er høyt prioriterte tiltak generelt, og har særlig høy prioritet når det ligger innenfor et verneområde med internasjonal verdi. Vi er derfor av den oppfatning at det bør gjøres tiltak i tilknytning til kanalen over en strekning på drøyt 1 km (se ortofoto under) slik at den drenerende effekten på myra bortfaller/reduseres vesentlig. Dette vil ikke fjerne det tekniske inngrepet, men virkningen av inngrepet for den omkringliggende myra blir langt mindre.

Hvordan dette skal gjennomføres må vurderes nærmere. Et mulig forslag kan være å legge kanalen i et veldimensjonert rør, og deretter grave myrmassene på plass igjen over røret, slik at resultatet blir en jevn myroverflate. For å sikre at rørtraseen ikke drenerer myra, bør det lages terskler med tette masser på tvers av grøfta rundt røret. Det bør minimum lages en terskel for hver 40 cm fall i terrenget, og ikke med større avstand enn 25 meter mellom tersklene. Et mulig restaureringsarbeid vil kreve nær kontakt med forvaltningsmyndigheten (Statsforvalteren) og en egen dispensasjon etter verneforskriften. Det vil kunne bli behov for både før- og etterundersøkelser for å sikre best mulig resultat av restaureringa.

Aktuell tiltaksstrekning på Brettingsmyra.

Vi ser det som naturlig at et tiltak for å fjerne/begrense kanalens drenerende effekt på Brettingsmyra bør bekostes av konsesjonæren som et avbøtende tiltak. Vi ber NVE vurdere om det er mest hensiktsmessig at dette ivaretas gjennom pålegg hjemlet i moderniserte konsesjonsvilkår eller om det bør tas direkte inn i konsesjonen.

Hornsjøen/Hynna

Vi er svært fornøyde med at regulanten frivillig har etablert fisketrapp i reguleringsdammen på Hornsjøen. Vi legger til grunn at nye standardvilkår vil inneholde hjemmel for pålegg om å sikre vandringsmuligheten mellom elva Hynna og Hornsjøen, selv om det i dag ikke er noe som tyder på at det er behov for slike pålegg.

Vi ser det videre som naturlig at det fastsettes reglement for minstevannslipp fra Hornsjøen, selv om dette nå ivaretas frivillig. Vi har ingen innvendinger til Hafslund-Ecos forslag til reglement for minstevannslipp.

Ut fra en vurdering av miljøgevinst og krafttap vil vi ikke kreve minstevannslipp forbi Roppa kraftverk.

Vi forutsetter i likhet med Hafslund-Eco at moderne standardvilkår gjøres gjeldende for hele konsesjonens virkeområde.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ola Hegge
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent